

رابطه میان مأموریت های پلیس پیشگیری و احساس امنیت شهروندان تهرانی

تاریخ پذیرش: ۹۲/۱/۲۷

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۱/۱۵

علیرضا صنعت خواه^۱، دکتر منصور حقیقتیان^۲، شیرین شیرینی امین لو^۳، آناهیتا بحرینی زاده^۴

از صفحه ۸۱ تا ۱۰۴

چکیده

تحقیق پیش رو بر آن است تا مأموریت های پلیس پیشگیری را در دو سطح کیفی و غیر کیفی، مورد بررسی قرار داده و رابطه آن را با تعهد سازمانی کارکنان پلیس، میزان احترام گذاری ایشان به حقوق شهروندی و همچنین با میزان احساس امنیت در شهر تهران تحلیل کند. در این راستا، تحقیق با استفاده از روش نمونه گیری تلفیقی خوشه ای و طبقه بندی شده بر اساس سن و جنس در شهر تهران و براساس مناطق ۲۲ گانه شهرداری، تدوین یافته است. نمونه تحقیق در حدود ۲۰۰۰ نفر و تحلیل اطلاعات توسط نرم افزارهای آماری *amoss 16* و *spss 19* همراه بوده است. نتایج تحقیق در ضرایب رگرسیون استاندارد شده حاکی از آن است که احترام به حقوق شهروندی تأثیری در حدود (۰/۲۸۳)، از بین بردن انگیزه های اقدامات مجرمانه تأثیری در حدود (۰/۰۶۳)، ایجاد امنیت محیطی و پیشگیری کیفی به ترتیب، تأثیراتی در حدود (۰/۱۲۳) و (۰/۱۰۷) را بر احساس امنیت داشته اند. تأثیرات فوق، مستقیم و بیشترین تأثیر مربوط به احترام به حقوق شهروندی است.

واژگان کلیدی:

مأموریت، پلیس پیشگیری، پیشگیری کیفی، پیشگیری غیر کیفی، احساس امنیت، تهران.

۱-مریی دانشگاه آزاد اسلامی (نویسنده مسئول) - asanatkhah@yahoo.com

۲-استاد یار دانشگاه آزاد اسلامی

۳-دانش آموخته کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی

۴-مریی دانشگاه آزاد اسلامی

امنیت از جمله مفاهیم مطرح در علوم انسانی است که مانند بسیاری از مفاهیم دیگر (جامعه، فرهنگ، ارزش و...)، پیچیدگی و گنگ بودن، خصیصه ذاتی و ماهوی آن است (تاجران و کلاکی، ۱۳۸۸). پر رمز و راز بودن و فرو رفتن آن در هاله ای از پیچیدگی های تئوریک، ایدئولوژیک و روزمرگی امنیت، تا جایی است که بوزان، از نظریه پردازان برجسته در این باره بیان کرده: «هر کوششی برای درک مفهوم امنیت، بدون آگاهی کافی از تناقضات و نارسایی های موجود در خود این مفهوم، ساده انگارانه است.» (تاجیک، ۱۳۷۹: ۳۷ به نقل از تاجران و کلاکی، ۱۳۸۸)

همان طور که اشاره شد، امنیت یکی از مسائل اساسی در هر جامعه و شهری است. به همین علت سازمان های تأمین کننده امنیت در جامعه از جمله نیروی انتظامی، تمام توان خود را در راستای دستیابی به بالاترین میزان امنیت اجتماعی در جامعه به کار می برند. با این حال بدون مشارکت گسترده مردمی در انجام مأموریت های سازمانی پلیس، دستیابی به امنیت اجتماعی بسیار مشکل خواهد بود. در کنار مباحث مربوط به امنیت، احساس امنیت نیز مطرح می شود. احساس امنیت، نوعی ذهنیت و جهت گیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع کننده و آرام بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیر گذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی می باشد (نوروزی، ۱۳۸۸). این احساس بیشتر یک احساس درونی و روانی است.

طرح مسئله

امنیت از نیازها و انگیزه های اساسی انسان به شمار می رود، زوال امنیت می تواند آرامش خاطر انسان را از بین ببرد و به جای آن اضطراب را وارد دل انسان کند. برخی از اندیشمندان تا آنجا پیش رفته اند که مرتفع شدن بسیاری از نیازهای آدمی را در گرو تأمین امنیت او می دانند، مازلو نیز در سلسله مراتب نیازها، احساس امنیت را بلافاصله پس از ارضای نیازهای اولیه قرار می دهد (کاهه، ۱۳۸۴: ۱۳۳). در واقع طبق این دیدگاه، امنیت را می توان به عنوان مؤلفه ای اساسی در هر نظام اجتماعی معرفی کرد.

احساس امنیت، پدیده روان شناختی - اجتماعی است، که دارای ابعاد گوناگون می باشد. این احساس ناشی از تجربه های مستقیم و غیرمستقیم افراد از شرایط و اوضاع

محیط پیرامونی است و افراد مختلف به صورت های گوناگون آن را تجربه می کنند. به لحاظ روش شناسی، احساس امنیت سازه چندبعدی است و در ارتباط با شرایط اجتماعی و افراد مختلف به گونه های متفاوت ظهور یافته و به اشکال مختلف نیز قابل سنجش است. وجود امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است که احساس امنیت و امنیت روانی در آن جامعه. البته برخی از کارشناسان احساس امنیت را در یک جامعه مهم تر از وجود امنیت در آن می دانند که سخنی بجاست (بیابانی، ۱۳۸۴، ص ۴۵، به نقل از تاجران و کلاکی، ۱۳۸۸).

شخص با وجود امنیت، احساس راحتی کرده و برای اهداف قابل پیش بینی خود برنامه ریزی می نماید، در حالی که همین شخص در حالت ناامنی قدرت برنامه ریزی و پیش بینی امور زندگی را ندارد (شاکری نیا، ۱۳۸۱: ۶۳؛ به نقل از پناهی، ۱۳۸۹).

مسئله اصلی تحقیق این است که آیا تعهد سازمانی کارکنان، احترام ایشان به حقوق شهروندی و مأموریت های پلیس پیشگیری در دو حوزه مأموریتی پیشگیرانه کیفری و غیر کیفری، بر میزان احساس امنیت شهروندان تأثیر گذار است؟ در این راستا تلاش شده است تا تحلیلی در قالب نمودار مسیر از روابط یاد شده، ارائه گردد.

پیشینه تحقیق

نخستین کسی که بحث امنیت اجتماعی را به صورت مدون مطرح کرد «بری بوزان» بود. بوزان امنیت اجتماعی را به پنج دسته تقسیم می کند: امنیت نظامی، امنیت سیاسی، امنیت اقتصادی، امنیت اجتماعی و امنیت زیست محیطی. از نظر بوزان چون امنیت اجتماعی در داخل یک محدوده سرزمینی مطرح می شود، نسبت به امنیت ملی، فرعی است. (نصیری، ۱۳۸۱: ۱۲۵) اولی ویور با انتقاد از بوزان، معتقد به این است که: امنیت اجتماعی در کنار امنیت اقتصادی، سیاسی، نظامی و زیست محیطی، قابل طرح نیست بلکه مفهوم هم تراز امنیت اجتماعی، امنیت ملی است چون امنیت اجتماعی در شرایط امروزی مرجع امنیت ملی است. به نظر ویور، امنیت اجتماعی معطوف به هویت است که فی نفسه مقوله ای بسیار مهم است؛ چون هویت اجتماعی، در هر حال وجود دارد چه دولت باشد چه نباشد. (نصیری، ۱۳۸۱: ۱۲۶) پرسش اصلی در مباحث جامعه شناسی امنیت این است که یک وضعیت امن یا ناامن از کدام شرایط و بسترهای اجتماعی

برخوردار بوده است؟ (پورسعید، ۱۳۸۱: ۲۰۰؛ به نقل از پورموزن، ۱۳۸۳)

نتایج یافته‌های تحقیقات لیلی و هندوجا، ۱۳۸۷ و ولز، ۱۳۸۷ (به نقل از تاجران و کلاکی، ۱۳۸۸) در خصوص تأمین امنیت در ایالات متحده، نشان داده که اقدامات پلیس جامعه محور، توانسته نقش مهمی در رضایت کلی شهروندان از سازمان‌های پلیسی داشته باشد. اما این اقدام جامعه محورانه ناشی از رفتار بی طرفانه پلیس تحت آموزش‌های حرفه‌ای سازمان‌های پلیسی بوده که موجب کسب رضایت کلی شهروندان از پلیس شده است.

بنی اسدی و حسینیان (۱۳۸۶ به نقل از پناهی، ۱۳۸۹) به این نتیجه رسیده‌اند که پلیس به تنهایی نمی‌تواند احساس امنیت را در جامعه برقرار سازد؛ بلکه در تعامل با مردم و مشارکت‌های اجتماعی، می‌تواند احساس امنیت را در جامعه تأمین کند. همچنین تحقیقات معاونت اجتماعی فاتب (۱۳۸۳) و معاونت اجتماعی ناجا (۱۳۸۲ به نقل از تاجران و کلاکی، ۱۳۸۸) نشان داده که عملکرد نیروی انتظامی بر احساس امنیت شهروندان اثر مثبتی دارد. اما نقش رسانه‌ها و خانواده به دلیل ویژگی آموزشی و نقش جامعه‌پذیری‌شان نسبت به سایر نهادهای اجتماعی و سازمان‌های پلیسی، آثار بسیار مهم‌تری در تولید امنیت دارند. بنابراین، صرف عملکرد نیروی انتظامی، نمی‌تواند بر احساس امنیت شهروندان، اثر مثبتی داشته باشد بلکه عملکرد و رفتاری که مبتنی بر آموزش‌های حرفه‌ای باشد، احساس امنیت شهروندان را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

هزارجریبی (۱۳۹۰)، در تحقیق خود بر آن است تا احساس امنیت اجتماعی را از منظر توسعه گردشگری، مورد مطالعه قرار دهد. ایشان در تحقیقشان اظهار می‌دارند که افزایش شمار گردشگران موجب رونق گرفتن کسب و کار و افزایش درآمد شرکت‌ها و مؤسسات می‌شود که در این عرصه فعالیت می‌کنند. توسعه گردشگری به ویژه در کشورهای کمتر توسعه یافته، عامل مؤثری برای مقابله با فقر است و موجب افزایش درآمد قشرهای مختلف، کاهش بیکاری و رونق اقتصادی و اجتماعی می‌شود. هدف اصلی تحقیق ایشان، شناخت میزان احساس امنیت اجتماعی و تعاملات مردم با گردشگران خارجی در سال ۱۳۸۹ است. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که بین احساس امنیت اجتماعی و گردشگری، رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد. به عبارتی، هر چه مقدار احساس امنیت اجتماعی گردشگران افزایش یابد، به همان اندازه تمایل آنان به اقامت در ایران و حتی سفرهای مجدد، بیشتر است. مقایسه احساس امنیت اجتماعی از منظر گردشگران خارجی

برای سفر به ایران حاکی از آن است که گردشگران افریقایی بیشترین احساس امنیت و گردشگران اروپایی کمترین احساس امنیت را داشته اند. نتیجه آزمون خی دو، نشان می دهد که تفاوت معنی دار در خصوص احساس امنیت اجتماعی در بین کلیه گردشگران خارجی وجود ندارد. این عدم تفاوت، مابین متغیرهای زمینه ای مانند، سن، جنس و تحصیلات نیز مشاهده شده است. همچنین ضریب رگرسیون احساس امنیت اجتماعی، حاکی از آن است که، به ازای یک واحد افزایش در احساس امنیت، ۰.۵۶۹ واحد در تمایل به سفر مجدد گردشگران به ایران افزایش وجود دارد.

قدرتی و همکارانش (۱۳۸۸)، در تحقیقشان با عنوان احساس امنیت اجتماعی، شبکه های اجتماعی و نهادهای نظم و قانون، در تلاشند تا به بررسی احساس امنیت اجتماعی و تأثیر نهادهای نظم و قانون یعنی پلیس، دادگاه و همچنین تأثیر عضویت در شبکه های اجتماعی داوطلبانه بر آن، بپردازند. روش تحقیق پژوهش ایشان از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی، از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه ساکنان شهر مشهد که در محدوده سنی ۱۸ تا ۶۵ سال قرار دارند، تشکیل می دهند که به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای، ۶۰۰ نفر انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. برای گردآوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استفاده شده است.

طبق یافته های تحقیق، متغیرهای اعتماد به دادگاه، اعتماد به پلیس، عضویت در انجمن های ادبی هنری، جنسیت و وضعیت تاهل وارد مدل رگرسیون می شوند. این یافته ها نشان می دهد که در وهله اول بهبود عملکرد نهادهای دولتی و به ویژه دو نهاد یاد شده و در وهله دوم گسترش شبکه های اجتماعی می تواند به تقویت احساس امنیت اجتماعی شهروندان، کمک کند.

پناهی و همکارانش (۱۳۸۹)، طرح مبارزه با اراذل و اوباش را در شهر ری مورد مطالعه خود قرار داده اند تا تأثیر آن را بر احساس امنیت در آن منطقه بسنجند. ایشان اظهار می دارند که بر اساس ماده ۳ قانون ناجا، هدف از تشکیل نیروی انتظامی، استقرار نظم، امنیت و تأمین آسایش عمومی، فردی و ... می باشد. از همین رو، برخورد سخت، هوشیارانه و همه جانبه با اراذل و اوباش، از سال ۱۳۷۵ با طرح جمع آوری اراذل و اوباش در دستور کار ناجا قرار گرفت. تحقیقی به منظور بررسی میزان تأثیر اجرای طرح مبارزه با اراذل اوباش در احساس امنیت شهروندان شهر ری در سال ۱۳۸۷ به شرح زیر به سامان

رسیده است: کسب آگاهی از میزان احساس امنیت شهروندان شهری، مقایسه تطبیقی وضعیت گروه‌های مختلف جامعه بعد از اجرای طرح و ارائه راهکارهایی در جهت افزایش دامنه ثمربخشی طرح در آینده. در این تحقیق از روش پیمایشی استفاده شده است. به منظور دستیابی به نظر شهروندان، چک لیست ۱۵ سؤالی در بین ۱۰۰ نفر از شهروندان به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای توزیع شد. طبق نتایج داده‌ها، اکثر مردم گزارش کردند که پس از اجرای طرح اراذل و اوباش توسط سرکلانتری نهم شهر ری شبها با آرامش بیشتری در محله‌ها تردد می‌کردند؛ آنها از خالی گذاشتن منزل به مدت چند روز هراسان نبودند و اظهار کردند وقتی در خانه بودند احساس آرامش و آسودگی می‌کردند، همچنین مردم گزارش کردند پس از اجرای طرح اراذل و اوباش، خود و خانواده‌شان احساس امنیت بیشتری داشتند و ... در یک جمع‌بندی کلی نتایج حاصل از این پژوهش حاکی از آن است که اجرای طرح مبارزه با اراذل و اوباش با افزایش احساس امنیت شهروندان در ارتباط بوده و اکثریت جامعه آماری تحقیق، عملکرد ناجا را در اجرای طرح مزبور مطلوب می‌دانند.

در پژوهشی دیگر، نیازی و فرشادفر (۱۳۹۰)، رابطه بین میزان اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق شمال (۱ و ۲) و مناطق جنوب (۱۹ و ۲۰) شهر تهران، را بررسی کردند. در این تحقیق رابطه بین میزان اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی به عنوان مؤلفه‌های کلیدی علوم اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. نیازی و فرشادفر معتقدند که امروزه موضوع اعتماد اجتماعی به عنوان شرط اصلی ایجاد یک جامعه سالم و نظم اجتماعی و نیز متغیر امنیت اجتماعی به مثابه نیاز اساسی انسان، مورد توجه اندیشمندان و صاحب‌نظران علوم انسانی و اجتماعی قرار گرفته است. با توجه به مباحث نظری پژوهش، هدف اساسی این پژوهش، بررسی رابطه دو متغیر اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در جامعه آماری مورد مطالعه است. این پژوهش از نوع پیمایش اجتماعی بوده و برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق از تکنیک پرسشنامه توأم با مصاحبه استفاده شده است. نتایج تحلیل آماری با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون ($r=0.361$) مؤید رابطه معنادار بین دو متغیر میزان اعتماد اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق جنوب شهر تهران در سطح اطمینان ۹۹ درصد است.

چارچوب نظری

از آنجا که هدف ما در این تحقیق این است که رابطه میان مؤلفه‌های احساس امنیت اجتماعی و مأموریت‌های پلیس را مورد بررسی قرار دهیم، به همین علت چارچوب نظری تحقیق، نظریات کنترل اجتماعی را با نظریات مربوط به جامعه‌شناسی سازمان‌ها تلفیق می‌کند. تراوس هیرشی (به نقل از محسنی تبریزی، ۱۳۸۳: ۸۹) کجروی را ناشی از ضعف و یا گسستگی تعلق فرد به جامعه می‌راند. از نظر ایشان ارتباط فرد با سایر افراد، پذیرش و مشارکت در نقش‌ها و فعالیت‌های اجتماعی که ارزش و نتایجی برای آینده دارد، اعتقاد به ارزش‌های اخلاقی، هنجارهای فرهنگی و امثال آن از جمله عواملی هستند که باعث تعلق و وابستگی فرد به جامعه می‌شود.

از نظر هیرشی، کیفیت هر کدام از موارد فوق در هر مورد خاص، می‌تواند موجب هم‌نوایی و نیز ناهم‌نوایی و هنجار شکنی باشد. از نظر ایشان بزهکاری هنگامی اتفاق می‌افتد که قیود فرد نسبت به اجتماع ضعیف شود یا به کلی از بین برود (مشکاتی و سادات مشکاتی، ۱۳۸۱: ۱۲). با این توصیف، سؤالی که مطرح است این است که در چه مواقعی ارتباط فرد با دیگران، میزان مشارکت او در تصمیم‌گیری‌ها، اعتقاد به ارزش‌های ویژه، می‌تواند باعث کم‌رنگ شدن قیود فرد به اجتماع شود؟

پاسخ این امر را باید در نظریات کنش متقابل و پارادایم تفسیرگرایی یافت. رویکرد تفسیرگرایی اجتماعی بر اصالت انسان در برابر اصالت محیط تأکید دارد و بر این باور است که واقعیات در فرایند درک و تفسیر انسان‌ها و در خلال زندگی روزمره ساخته و پرداخته می‌شوند و معنادار می‌گردند (فلیک، ۱۳۸۷: ۱۵، به نقل از صنعت خواه، ۱۳۹۱). بنابراین نه تنها نحوه درک و تفسیر و فهم انسان‌ها از واقعیت اهمیت دارد، بلکه دارای اشکال متعددی نیز هست. از این منظر، ما نه با یک واقعیت واحد و مشخص بلکه با واقعیات متعدد و گوناگونی روبرو هستیم. همچنین، از آنجا که تفسیر و درک مردم از دنیای پیرامون خود در بستر اجتماعی زندگی روزمره شکل می‌گیرد، معانی تولید شده، وابسته به بستر بوده و در درون آن معنادار می‌شود.

بنا بر دیدگاه کنش متقابل نمادین، شهروندان در زندگی روزمره شان، همچون دانشمندان، نظریه‌هایی در باره اینکه جهان و کردارهای خودشان چگونه عمل می‌کنند، ارائه می‌کنند. آنها این نظریه‌ها را در اعمالشان به کار می‌گیرند و از این طریق آنها را

آزمون و در صورت لزوم اصلاح می‌کنند. مثلاً، هنگامی که پلیس پلیس مأموریت‌های خود را در چند حوزه شهری انجام داده است، مردم می‌توانند نسبت به آن ذهنیت مثبت یا منفی اتخاذ کنند. بر اساس این ذهنیت، مردم می‌توانند سطح اعتمادشان را نسبت به پلیس و نیرو و مأمورین انتظامی، سطح مشارکتشان را با مأمورین در حین اجرای مأموریت و حتی ارزش‌های خود را نسبت به ارزش‌های موجود و مورد تأیید پلیس، تغییر دهند یا ارزش‌های خویش را تقویت کنند. گویی که آنها یک نظریه را در ذهن می‌پروراند و بر اساس آن نه واکنش انفعالی، بلکه کنش اجتماعی آگاهانه انجام می‌دهند (فلیک، ۱۳۸۷: ۷۳-۸۰).

طبق رویکرد تفسیرگرایانه، شهروندان در هر لحظه می‌توانند به ارزیابی مأموریت‌های پلیس بپردازند. از طرف دیگر طبق نظریه کنترل اجتماعی، کنترل و نظارت اجتماعی می‌تواند یکی از عوامل مهم اجتماعی شدن و هم‌نوایی با جامعه باشد. هرگاه فردی نتواند رفتارپذیرفتنی و شایسته یک موقعیت را از خود نشان دهد، ما او را شخص منحرف می‌شناسیم. اگر این گونه انحرافات، خارج از نظارت معیارهای اجتماعی ادامه یابد، جامعه با تهدید از هم گسیختگی روبه‌رو می‌شود. با کاربرد ابزارهای کنترل و نظارت اجتماعی، جامعه می‌تواند بزهکاران را زندانی کند. گذشته از این نظارت رسمی، نظارت‌های غیررسمی دیگری چون طرد گروه نیز می‌تواند به عنوان روش‌های مؤثر نظارت اجتماعی به کار آیند (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳: ۹۰).

به همین علت شهروندان می‌توانند، مأموریت‌های پلیس را در دو سطح کیفی و غیرکیفی مورد ارزیابی قرار دهند. میزان رضایت شهروندان از چگونگی انجام این مأموریت‌ها، می‌تواند احساس امنیتی را برای شهروندان به ارمغان داشته باشد. این احساس می‌تواند قوی یا ضعیف باشد. طبق رویکرد فرد آر (۱۳۷۹: ۳۵) سازمان‌ها دارای مأموریت‌هایی هستند. از نظر ایشان مأموریت یک سازمان، سازمان را از سایر سازمان‌های مشابه، جدا می‌کند و نشان دهنده طیف فعالیت از نظر محصول و بازار است. اینکه ما به چه کاری مشغولیم؟ بیانگر ارزش‌ها و اولویت‌های یک سازمان است. این مأموریت‌ها مسیر آینده سازمان را مشخص می‌کند. (فردآر، ۱۳۷۹: ۳۵).

از سویی دیگر، سازمان‌ها و جوهری چندگانه دارند. هارولد لیوت، سازمان‌ها را متشکل از چهار عنصر اصلی به هم پیوسته می‌بیند که شامل: ساختار اجتماعی، کنشگران و اعضای

سازمان، هدف‌ها و فناوری که در داخل محیطی خاص فعالیت می‌کنند، می‌باشند (رحمان سرشت، ۱۳۷۷: ۲۲).

پارسنز(به نقل از اسکات، ۱۳۸۷: ۱۱۹)، چهار وظیفه یا کارکرد اصلی را که باید هر سازمان در جهت حفظ بقای خود داشته باشد بدین صورت بر می‌شمارد:
سازمان‌ها در رابطه با پیرامون خویش، چهار کارکرد اصلی را باید به منظور حفظ بقا، از خود نشان دهند. (نظریه پارسنز، رجوع شود به اسکات، ۱۳۸۷: ۱۱۹).

انطباق^۱: مسئله تحصیل منابع کافی؛

نیل به هدف^۲: مسئله هدفگذاری و اجرای آن؛

انسجام^۳: مسئله ایجاد و حفظ همکاری و هماهنگی بین واحدهای فرعی نظام؛

حفظ الگو و کنترل تنش^۴: مسئله ایجاد، حفظ و انتقال فرهنگ و ارزش‌های خاص نظام.

پارسنز با اشاره به "سطح ساختاری تجزیه و تحلیل، خاطر نشان می‌کند که ممکن است هر سازمانی به نوبه خود همانند یک نظام اجتماعی تجزیه و تحلیل گردد و هر سازمانی باید نظام‌های فرعی تخصصی خود را در ارضای چهار نیاز اساسی فوق ایجاد نماید. هر سازمانی باید ساختارهایی را ایجاد کند که آنها را قادر سازد با محیط، تطبیق یافته و منابع لازم برای ادامه عملیاتشان را کسب نمایند. همچنین ترتیباتی را برای هدف‌گذاری و اجرای آن در نظر گیرند" (اسکات، ۱۳۸۷: ۱۱۹).

پارسنز در ادامه تحلیل خود اضافه می‌کند که یک سازمان برای حل مشکلات جمعی خود، باید راه‌هایی را برای جلب وفاداری اعضا، جذب کوشش‌های آنها و هماهنگی عملیات بخش‌های مختلف خود پیدا کند و سازوکارهایی برای مطابقت با مسائل بالقوه (حفظ الگو و کنترل تنش) ایجاد کند تا میزان رضایت از ارزش‌هایی که محصولات سازمان و اهداف نظام را تعریف و مشروع می‌کنند، افزایش یابد (اسکات، ۱۳۸۷: ۱۱۹). طبق دیدگاه پارسنز، بالا رفتن رضایت شهروندان از مأموریت‌های سازمانی می‌تواند توازن را در خصوص اهداف سازمان (به عنوان مثال نیروی انتظامی) و خواسته‌های شهروندان پدیدار سازد.

1- Adaptation
2- Goal Attainment
3- Integration
4- latency

همان‌طور که نظریات بالا نشان می‌دهد، می‌توان بین رضایت شهروندان از مأموریت‌های سازمانی و اثربخشی کارکردهای مأموریتی سازمان رابطه‌ای را یافت.

آنچه از این مبحث استنباط می‌شود این است که در رابطه با سازمان نیروی انتظامی، باید به طیف مأموریت‌ها، ویژگی کنشگران یا اعضای سازمان توجه کرد. از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های اعضای این سازمان، تعهد سازمانی و میزان احترام‌گذاری ایشان به حقوق شهروندی است و ارزیابی شهروندان در خصوص مأموریت‌ها و ویژگی‌های اعضای سازمان می‌تواند سطوح گوناگونی از احساس امنیت را برای ایشان رقم زند.

روش

در این تحقیق از روش پیمایشی استفاده شده است. نمونه تحقیق با استفاده از فرمول کوکران با ۹۹ درصد اطمینان، برابر با ۱۲۰۰ نفر از شهروندان تهرانی برآورد شده است که تا حدود ۲۰۰۰ نفر افزایش یافته است. نمونه‌گیری تحقیق براساس ترکیب روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و طبقه‌بندی شده به تفکیک سن و جنس و در مناطق ۲۲گانه شهر تهران بوده است. جامعه آماری تحقیق برابر با ۸۲۱۷۲۳۶ نفر بوده است. (جمعیت کل تهران در سال ۱۳۹۰)

در خصوص مطالعه پیمایشی تحقیق از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای استفاده می‌شود. یعنی از ترکیبی از شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای، طبقه‌ای و تصادفی ساده. در این تحقیق از ترکیب روش‌های نمونه‌گیری مذکور در چندین مرحله استفاده می‌شود. ابتدا در مرحله اول نقشه تهران (برحسب مناطق ۲۲گانه) را به ۵ قسمت تقسیم‌بندی می‌کنیم. هر یک از این تقسیم‌بندی‌ها خوشه‌های ما را مشخص می‌کند.

در مرحله دوم، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده می‌کنیم. یعنی از خوشه‌هایی که مناطق شهرداری در حوزه آن خوشه زیاد است به قید قرعه دو منطقه انتخاب می‌شود در خوشه‌های دیگری که تعداد حوزه‌های شهرداری در آنها محدود است تمامی مناطق شهرداری انتخاب می‌شود. بر اساس آن حوزه‌های که در آنجا نمونه‌گیری صورت می‌گیرد، مشخص می‌شود. در مرحله سوم از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده استفاده می‌شود. ابتدا بر اساس ترکیب سنی و جنسی جمعیت، تعداد پرسشنامه‌ها را مشخص می‌کنیم. بدین منظور ۲۰۰۰ پرسشنامه را تقسیم بر جمعیت کل افراد ۱۵سال و

بالاتر (۰/۰۰۳ = ۲۰۰۰ ÷ ۶۶۷۰۵۸۸) می‌نماییم. این نسبت را در هر یک از گروه‌های سنی و جنسی اعمال کرده ایم تا تعداد پرسشنامه در هر منطقه جمع آوری پرسشنامه‌ها برآورد شود.

۹۱

اعتبار تحقیق براساس اعتبار سازه برآورد شده است. اعتبار سازه‌ای با رابطه‌ی بین ابزار اندازه‌گیری و یک چارچوب کلی تئوریک جهت تعیین این نکته که تا چه حد وسیله‌ی اندازه‌گیری مفاهیم و پیش‌فرض‌های تئوری به کار گرفته شده را منعکس می‌کنند، سر و کار دارد. در تحقیق حاضر از اعتبار سازه بهره گرفته شده است. به این ترتیب که در مدل اندازه‌گیری ضرایب متغیرهای مشاهده شده بر روی متغیر پنهان، به عنوان اعتبار آن شاخص در نظر گرفته شده است. یعنی هر چه ضرایب حاصله بالا باشد، اعتبار سازه افزایش می‌یابد.

روایی تحقیق براساس آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته است که برای تمامی متغیرهای تحقیق بالاتر از ۰/۷ گزارش شده است که بسیار مطلوب می‌باشد. برای احترام به حقوق شهروندی (۰/۹۲۵)، تعهد سازمانی (۰/۸۸۶)، از بین بردن انگیزه‌های اقدامات مجرمانه (۰/۷۷۲)، اقدامات پلیس در خصوص افزایش امنیت اجتماعی (۰/۹۵۲)، پیشگیری غیرکیفری (۰/۹۲۵)، پیشگیری کیفری (۰/۸۸۶) و احساس امنیت (۰/۸۴۵) به دست آمده است.

جدول: متغیرها و تعریف عملیاتی آنها در تحقیق

تعریف عملیاتی	متغیرها
اینکه نیروی انتظامی در کنش‌های مستقیم با مردم (کسانی که مجرم نیستند)، تا چه حدی از نظر مردم حقوق شهروندی را رعایت می‌نماید و با ایشان با احترام رفتار می‌کند. رفتار پلیس با مردم در هنگام: سد کردن خیابان‌ها، کنترل شدید ورودی‌ها و خروجی‌ها، گشت زنی‌های پلیس (پیاده و سواره)، ایست و بازرسی‌ها، کنترل پایانه‌های مسافری و مسافرخش‌ها، تأمین نظم و امنیت مدارس، ابلاغ احکام قضایی در هنگام مراجعه به کلاتری	احترام به حقوق شهروندی
کارکنان نیروی انتظامی تا چه حد حاضرند از منافع خود در قبال سازمان بگذرند و علی‌رغم تمامی مشکلات زندگی خود، به سازمان وفادار بوده و خلاقیت و ابتکار عمل خود را در جهت سازمان به کار گیرند؟	تعهد سازمانی کارکنان
کاهش فرصت‌های وقوع جرم (نصب دوربین‌های مخفی، سد کردن خیابان‌ها، تشدید قوانین و محدودیت به کارگیری آلات و ادوات مجرمانه (سلاح)، کنترل شدید ورودی‌ها و خروجی‌ها، گشت‌های پلیس در مکان‌ها و محل‌های معین) و ایست و بازرسی‌ها (کنترل پایانه‌های مسافری و مسافرخش‌ها) ایجاد امنیت محیطی (تأمین نظم و امنیت مدارس، پیشگیری از سرقت منازل، مغازه‌ها، اماکن خصوصی و دولتی، پیشگیری از سرقت خودرو و موتور سیکلت و قطعات خارج و داخل آن، پیشگیری از سرقت احشام، تأمین نظم و امنیت مراسم دهه فجر، جمع‌آوری ارقام نورافشانی و مواد محترقه غیرمجاز، پیشگیری از کیف قاپی و زورگیری و سرقت و تجاوز به عنف	پیشگیری وضعی (پیشگیری غیر کیفری)
پیشگیری اجتماعی در واقع کاهش انگیزه ارتکاب جرم را در بر دارد. مواردی نظیر: تلاش برای پیشگیری و کاهش برخوردهای قهرآمیز، ایجاد میل و انگیزه در مردم برای پذیرش عملکرد پلیس، تلاش در جهت اعتماد سازی، اطلاع‌رسانی مستمر، افزایش آگاهی و اطلاع‌رسانی دقیق به مردم، حفظ بی‌طرفی، ارتباط عمیق با جامعه خود داری از انتقام جویی، ارائه آموزش همگانی به مردم (نصب و توزیع پوسترهای آموزشی در اماکن عمومی طرح همیار پلیس دانش آموزان مدارس) و خنثی‌سازی عوامل جرم‌زا در محیط	پیشگیری اجتماعی (پیشگیری غیر کیفری)

<p>رضایت شهروندان در خصوص: تشکیل پرونده‌های قضایی (بر اساس مطالعه کیفی تحقیق)، انجام مأموریت‌های ۱۱۰ (طراحی معرف‌ها بر اساس مطالعه کیفی تحقیق)، حفاظت و انتظامات از راهپیمایی‌های قانونی و مجاز (بر اساس مطالعه کیفی تحقیق)، برخورد با جرایم مشهود (بر اساس مطالعه کیفی تحقیق)، اجرای دستورات قضایی (بر اساس مطالعه کیفی تحقیق)، اجرای احکام با دستورات مقامات قضایی (بر اساس مطالعه کیفی تحقیق)، برخورد با راهپیمایی‌های غیر مجاز و غیر قانونی (بدون مجوز شورای امنیت) (بر اساس مطالعه کیفی تحقیق)، تعقیب و دستگیری بزهکاران، اعمال مجازات و تعلیق اجرای آن، الزام مجرمان به جبران خسارت مبنی علیه و فردی کردن مجازات و... (غلامرضا محمد نسل: ۱۳۸۷، ص ۳۵)، اجرای عدالت کیفری، پیشگیری از بزهکاری از طریق تهدید مجرمین به مجازات، پیشگیری از تکرار جرم (اصلاح مجرمین)،</p> <p>مبارزه با مواد مخدر، مبارزه با قاچاق کالا، مبارزه با منکرات و فساد کشف جرایم، دستگیری متهمین و مجرمین و جلوگیری از فرار و اختفاء آنها و ابلاغ احکام قضایی</p>	<p>هنجارها و احکام بازدارنده (پیشگیری کیفری)</p>
<p>آیا به هنگام تاریکی هوا، احساس امنیت از قدم زدن در یک کوچه تاریک و خلوت می‌کنید؟ آیا اگر در نزدیکی محل زندگی شما، ماشین کسی خراب شده باشد، از او دعوت می‌کنید که به خانه شما بیاید و تلفن بزند؟ آیا محله شما به امن بودن شهرت دارد؟ آیا در اجتماعات محلی همان احساسی را دارید که با اعضای خانواده خود دارید؟ زنان و دختران در محله ما می‌توانند شبها به راحتی تردد کنند. در محله ما سرقت از منازل رخ نمی‌دهد. نیروی انتظامی در ایجاد امنیت موفق بوده است. می‌توان سرمایه خود را به افراد برای سرمایه گذاری واگذار کرد. مأمورین نیروی انتظامی در اجرای قوانین و مقررات تلاش می‌کنند. بدون وجود مأموران نیروی انتظامی، تردد خودروها به سهولت مقدور است. در خصوص انتقاد از مسئولان احساس امنیت دارم.</p>	<p>احساس امنیت (Bullen و 2011) احساس امنیت جانی احساس امنیت سیاسی احساس امنیت روانی احساس امنیت اقتصادی</p>

فرضیات تحقیق

۱. بین احترام به حقوق شهروندی و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.
۲. بین تعهد سازمانی کارکنان و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.
۳. بین رضایت از هنجارها و احکام بازدارنده (پیشگیری کیفری) و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.
۴. بین رضایت از پیشگیری اجتماعی (پیشگیری غیر کیفری) و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد.
۵. بین رضایت از پیشگیری وضعی (پیشگیری غیر کیفری) و احساس امنیت رابطه

معناداری وجود دارد.

۶. بین تعهد سازمانی کارکنان و پیشگیری کیفری، پیشگیری غیر کیفری، ایجاد امنیت محیطی رابطه معناداری وجود دارد.

۷. بین احترام به حقوق شهروندی و پیشگیری کیفری، پیشگیری غیر کیفری، ایجاد امنیت محیطی رابطه معناداری وجود دارد.

برای هر کدام از فرضیات تحقیق، فرضیه صفر نگاشته و مورد ارزیابی قرار گرفت. پس از آزمون فرضیات و ارائه ضرایب همبستگی پیرسون (چرا که متغیرها در سطح فاصله ای اندازه گیری شده اند)، تمامی فرضیات تحقیق پذیرفته شد و به همین منظور متغیرها وارد نرم افزار 16 amoss شدند تا مدل مسیر ارائه گردد. همان طور که داده‌های ضریب پیرسون برای متغیرهای تحقیق نشان می‌دهند، برای تمامی فرضیات تحقیق سطح معناداری بالاتر از ($sig > 0.05$) می‌باشد.

جدول: ضریب همبستگی پیرسون متغیرهای تحقیق

Correlations								
		احترام به حقوق شهروندی	تعهد سازمانی	از بین بردن انگیزه‌های اقدامات مجرمانه	اقدامات پلیس در خصوص افزایش امنیت اجتماعی	پیشگیری غیر کیفری	پیشگیری کیفری	احساس امنیت
احترام به حقوق شهروندی	Pearson Correlation	1	.725**	.597**	.645**	.654**	.615**	.466**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000	.000	.000
	N	1988	1982	1987	1988	1988	1987	1985
تعهد سازمانی	Pearson Correlation	.725**	1	.642**	.685**	.618**	.628**	.419**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	.000	.000	.000
	N	1982	1982	1981	1982	1982	1982	1979
از بین بردن انگیزه‌های اقدامات مجرمانه	Pearson Correlation	.597**	.642**	1	.650**	.577**	.604**	.377**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	.000	.000	.000
	N	1987	1981	1987	1987	1987	1986	1984
اقدامات پلیس در خصوص	Pearson Correlation	.645**	.685**	.650**	1	.668**	.631**	.415**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000	.000	.000

افزایش امنیت اجتماعی	N	1988	1982	1987	1988	1988	1987	1985
پیشگیری غیر کیفری	Pearson Correlation	.654**	.618**	.577**	.668**	1	.702**	.378**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000		.000	.000
	N	1988	1982	1987	1988	1988	1987	1985
پیشگیری کیفری	Pearson Correlation	.615**	.628**	.604**	.631**	.702**	1	.397**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000		.000
	N	1987	1982	1986	1987	1987	1987	1984
احساس امنیت	Pearson Correlation	.466**	.419**	.377**	.415**	.378**	.397**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
	N	1985	1979	1984	1985	1985	1984	1985

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

داده‌های تحقیق

از مجموع ۱۹۸۷ پاسخگو، تعداد ۹۰۳ نفر زن و ۱۰۸۴ نفر مرد بوده اند؛ بدین ترتیب، ۴۵/۴ درصد از پاسخگویان را زنان و ۵۴/۶ درصد را مردان تشکیل می دهند. میانگین سن پاسخگویان ۳۲/۲۳ می باشد و حداقل سن پاسخگو ۱۵ و حداکثر سن ۹۰ سال بوده است. ۲۶/۸ درصد از پاسخگویان ساکن شمال تهران، ۹/۳ جنوب، ۲۱/۲ شرق، ۱۷/۹ غرب و ۲۴/۸ درصد ساکن مرکز تهران بوده است. از این تعداد ۵۵/۸ درصد مجرد، ۳۹/۱ درصد متأهل و ۵/۱ درصد مطلقه می باشد.

در خصوص وضعیت تحصیل پاسخگویان، ۱/۳ درصد دارای تحصیلات ابتدایی، ۴/۲ درصد دارای تحصیلات راهنمایی، ۲۴/۸ درصد دارای مدرک دیپلم، ۱۴/۶ درصد دارای مدرک فوق دیپلم، ۳۸/۲ درصد دارای مدرک لیسانس و ۱۶/۹ درصد دارای مدرک فوق لیسانس و بالاتر می باشند. بیشترین درصد پاسخگویان دارای مدرک لیسانس و بعد از آن دارای مدرک دیپلم می باشند.

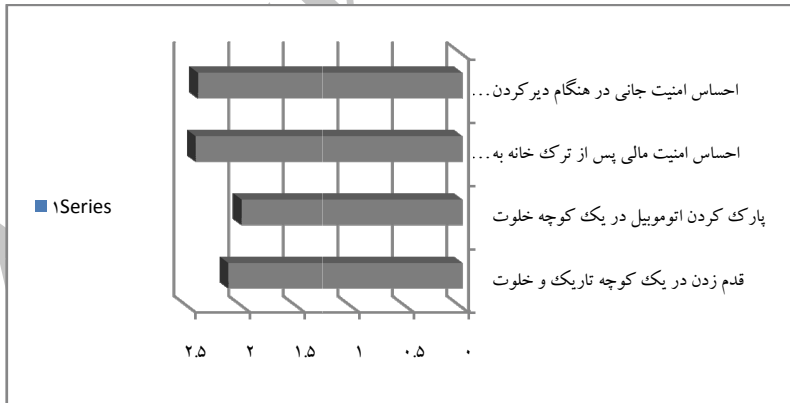
۴۷/۷ درصد پاسخگویان شاغل، ۴۰/۴ بیکار و ۱۱/۱ دارای شغل پاره وقت و ۰/۸ درصد هم گزینه سایر را انتخاب کرده اند. در خصوص گروه‌های شغلی، ۴۲/۲ درصد دانشجو، ۱۹/۵ دارای شغل دولتی و ۳۰/۹ دارای شغل آزاد می باشند و ۷/۴ گزینه سایر را انتخاب

کرده اند. جدول زیر میزان احساس امنیت شهروندان را در برخی از گویه‌های طراحی شده نشان می‌دهد. بالاترین نمره اختصاص به هر گویه برابر با ۵ و کمترین آن برابر با ۱ بوده است. همان‌طور که مشخص است در همه گویه‌ها احساس امنیت زیر نمره ۳ (حد متوسط پاسخ‌ها) می‌باشد. همان‌طور که از جدول نیز مشخص است، میانگین پاسخ‌های ارائه شده برای تمامی گویه‌های موجود پایین‌تر از حد متوسط (نمره ۳) می‌باشد. بهترین ارزیابی مختص به: احساس امنیت مالی پس از ترک خانه به منظور مسافرت می‌باشد و بدترین ارزیابی شهروندان در خصوص پارک کردن اتومبیل در یک کوچه خلوت می‌باشد.

جدول: میانگین نمره احساس امنیت شهروندان

		قدم زدن در یک کوچه تاریک و خلوت	پارک کردن اتومبیل در یک کوچه خلوت	احساس امنیت مالی پس از ترک خانه به منظور مسافرت	احساس امنیت جانی در هنگام دیرکردن یکی از اعضای خانواده پس از ترک منزل
N	Valid	1984	1983	1985	1984
	Missing	5	6	4	5
	Mean	2.14	2.02	2.44	2.42
	Std. Error of Mean	.027	.024	.027	.028

نمودار: میانگین نمره احساس امنیت شهروندان

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between People		7715.256	1982	3.893		
Within People	Between Items	259.265	3	86.422	156.738	.000
	Residual	3278.485	5946	.551		
	Total	3537.750	5949	.595		
Total		11253.006	7931	1.419		
Grand Mean = 2.26						

آزمون فرضیات تحقیق و ارائه مدل مسیر

نمودار مسیر طراحی شده در قالب مدل سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار amoss 16 طراحی شده است. مدل سازی به پژوهشگر یاری می رساند تا الگوی نظری را که از اجزای مختلف و متنوعی تشکیل یافته، هم به طور کلی و هم به گونه ای جزئی مورد آزمون و واریسی قرار دهد. اینکه آیا داده های گرد آوری شده از یک نمونه، کلیت الگوی نظری تدوین شده را مورد حمایت قرار می دهد یا خیر و در هر صورت کدام یک از اجزای الگوی نظری مدون با توجه به داده های گردآوری شده مورد تأیید قرار می گیرند و کدام یک نیاز به تغییر، اصلاح و یا حذف دارند. به عبارت دیگر، مدل سازی نه تنها در آزمون فرضیه های تک متغیره و دو متغیره محقق را یاری می رساند، بلکه به طور هم زمان با بهره گیری از مدل سازی می توان به آزمون فرضیه های چند متغیره ای دست زد که علاوه بر لحاظ شدن اثر متغیرها بر یکدیگر دقت اندازه گیری متغیرهای پنهان نیز مورد ملاحظه قرار گرفته است (قاسمی، ۱۳۸۸: ۱۰۶؛ به نقل از صنعت خواه، ۱۳۹۱: ۲۰).

ارزیابی مدل در مدل سازی معادله ساختاری توسط معیارهایی تعیین می شود که اغلب به نام شاخص های برازش^۱ خوانده می شوند و به دو گروه اصلی شاخص های نیکویی برازش^۲ (شاخص هایی که هر چقدر مقدار آنها بیشتر باشد حاکی از حمایت بیشتر و قوی تر داده ها از مدل تدوین شده است) و شاخص های بدی برازش^۳ (که هر چقدر مقدار آنها کمتر باشد حاکی از حمایت بیشتر و قوی تر داده ها از مدل تقسیم می شوند).

یکی از شاخص های مهم برازش در مدل سازی cmin یا همان ضریب خی دو است. اولین نکته ای که درباره تفسیر مقدار خی دو می توان اظهار کرد این است که،

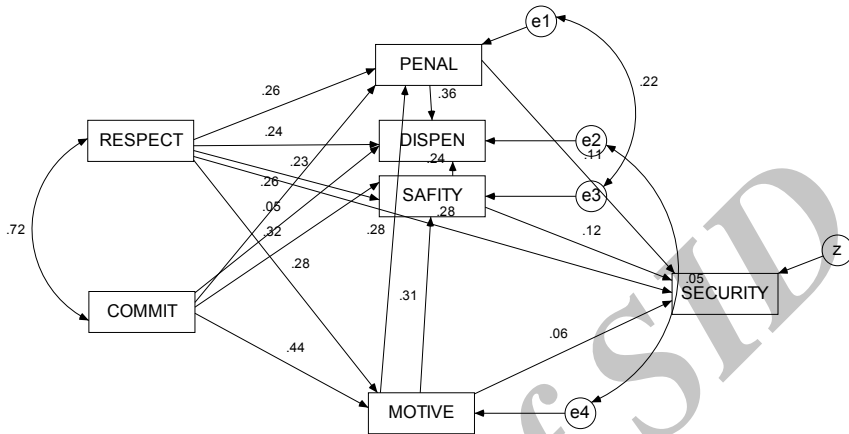
- 1- Fit indices
- 2- Goodness of fit indices
- 3- Badness of fit indices

هرچقدر مقدار آن کوچک‌تر باشد حاکی از برازش قوی‌تر مدل با داده‌ها یا واقعیت موجود است. برخلاف تحلیل‌های SPSS مقدار معنی‌داری باید بزرگ‌تر از (۰/۰۵) باشد، که در این صورت ضریب‌های دو نیز کوچک خواهد بود. در این صورت می‌توان نتیجه گرفت که ساختار کوواریانس مدل به طور معناداری از ساختار کوواریانس مشاهده شده متفاوت نبوده و با تأیید فرضیه صفر مدل تدوین شده توسط پژوهشگر تأیید می‌شود.

باید در کنار ضریب‌های دو از نتایج دیگر ضرایب نیز سود جست. مهم‌ترین این ضرایب RMSEA (یا ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده) و از شاخص‌های مقتصد می‌توان از RMSEA (ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد) سود جست که باید مقداری کوچکتر از (۰/۰۵) است.

در خصوص تحلیل رابطه میان مأموریت‌های پلیس پیشگیری و احساس امنیت نمودار مسیر زیر از میان چهار نموداری که همگی مورد آزمون قرار گرفتند، برازش بیشتری را با واقعیت برقرار کرده است. همان‌طور که در نتایج برازش مدل که بنا به محدودیت‌های مقاله به صورت خلاصه ارائه شده است، برازش مطلوبی بین داده‌های تحقیق و مدل ما وجود دارد. ضریب‌های دو که در نرم افزار با CMIN برابر با (۳/۱۷۵) گزارش شده است، معنادار نمی‌باشد (p=0/204)، این امر بدین معنا است که برازش بین مدل و داده‌ها برقرار است یا به بیان دیگر تفاوت معناداری بین مدل و داده‌ها وجود ندارد. با این حال نمی‌توان به منظور برازش مدل، تنها به این ضریب بسنده کرد. در کنار این ضریب، ضرایب دیگر برازش از جمله: RMR، NFI، RMSEA از مطلوبیت بالایی برخوردارند. خطاهای خارج از مدل با (e&z) مشخص شده‌اند که در مدل اصلاح شده زیر، بنا به اصلاحات پیشنهادی نرم افزار، برخی از آنها با یکدیگر همبسته شده‌اند.

مدل مسیر: رابطه مأموریت‌های پلیس پیشگیری و احساس امنیت

احترام به حقوق شهروندی RESPECT، تعهد سازمانی COMMIT، از بین بردن انگیزه‌های اقدامات مجرمانه MOTIVE، اقدامات پلیس در خصوص افزایش امنیت اجتماعی SAFITY، پیشگیری غیرکیفری DISPEN، پیشگیری کیفری PENAL، احساس امنیت SECURITY

Model Fit Summary CMIN

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Default model	26	3.175	2	.204	1.587
Saturated model	28	.000	0		
Independence model	7	8216.676	21	.000	391.270

RMR و GFI

Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI
Default model	.068	1.000	.994	.071
Saturated model	.000	1.000		
Independence model	22.737	.326	.102	.245

Baseline Comparisons

Model	NFI Delta1	RFI rho1	IFI Delta2	TLI rho2	CFI
Default model	1.000	.996	1.000	.998	1.000
Saturated model	1.000		1.000		1.000
Independence model	.000	.000	.000	.000	.000

RMSEA

Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE
Default model	.017	.000	.051	.944
Independence model	.443	.435	.451	.000

همان طور که از ضرایب رگرسیون استاندارد شده نیز مشخص است احترام به حقوق شهروندی با تعهد سازمانی کارکنان دارای کوواریانس و همبستگی متقابل است. این دو متغیر به عنوان متغیرهای مستقل در تحقیق بر احساس امنیت اجتماعی تأثیر گذارند. احترام به حقوق شهروندی تأثیری مستقیم و در حدود (۰/۲۸۳) بر احساس امنیت اجتماعی دارد. از آنجا که این تأثیر مثبت است، نشان می دهد که هرچقدر نیروی انتظامی در کنش های مستقیم با مردم (کسانی که مجرم نیستند) با احترام برخورد کند و حقوق شهروندی را رعایت کند، احساس امنیت شهروندان بالا می رود. از طرف دیگر، این متغیر با تأثیراتی که بروی پیشگیری کیفری و همچنین پیشگیری غیر کیفری و اقدامات امنیتی پلیس دارد نیز به طور غیر مستقیم بر احساس امنیت اجتماعی تأثیر گذار است. بنابراین این امر نشان می دهد که پلیس باید در تمامی اجرای ماموریت های خود، احترام به مردم را ارج گذارد و با احترام با ایشان برخورد کند.

اما تعهد سازمانی کارکنان تأثیر مستقیمی بر احساس امنیت ندارد، بلکه از طریق تأثیراتی که بروی پیشگیری کیفرانه، غیر کیفرانه، ایجاد امنیت و از بین بردن اقدامات مجرمانه دارد بر احساس امنیت تأثیر گذار است.

Standardized Regression Weights: (Group number 1 - Default model)

			Estimate
MOTIVE	<---	COMMIT	.441
MOTIVE	<---	RESPECT	.278
PENAL	<---	RESPECT	.258
SAFITY	<---	RESPECT	.228
SAFITY	<---	COMMIT	.322
PENAL	<---	COMMIT	.260
SAFITY	<---	MOTIVE	.307
PENAL	<---	MOTIVE	.282
DISPEN	<---	RESPECT	.236
SECURITY	<---	RESPECT	.283
DISPEN	<---	COMMIT	.051
SECURITY	<---	MOTIVE	.063
SECURITY	<---	SAFITY	.123
SECURITY	<---	PENAL	.107
DISPEN	<---	PENAL	.364
DISPEN	<---	SAFITY	.243

Covariances: (Group number 1 - Default model)

			Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
RESPECT	<-->	COMMIT	20.831	.796	26.164	***	
e1	<-->	e3	3.277	.342	9.577	***	
e2	<-->	e4	1.186	.529	2.240	.025	

Correlations: (Group number 1 - Default model)

			Estimate
RESPECT	<-->	COMMIT	.725
e1	<-->	e3	.220
e2	<-->	e4	.054

Variances: (Group number 1 - Default model)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
RESPECT	44.316	1.406	31.528	***	
COMMIT	18.644	.591	31.528	***	
e4	6.911	.219	31.528	***	
e1	18.541	.588	31.528	***	
e3	11.975	.380	31.528	***	
e2	68.756	2.182	31.512	***	
z	11.657	.370	31.528	***	

جمع بندی و نتیجه گیری و ارائه راهکار

چارچوب نظری تحقیق نشان می دهد که (طبق نظریه هیرشی) ارتباطات فرد با دیگران، پذیرش و مشارکت در نقش ها و فعالیت های اجتماعی، هنجارهای فرهنگی باعث تعلق و وابستگی فرد به جامعه می شود. اما آنچه باعث کم رنگ شدن این تعلقات است را باید توسط رویکرد تفسیرگرایی تحلیل کرد. تفسیر فرد از دنیای پیرامونش (از جمله از مأموریت های نیروی انتظامی و یا وضعیت محیطی و اجتماعی) می تواند با خود تضعیف یا تشدید احساس امنیت را به دنبال داشته باشد.

در خصوص مأموریت های پلیس، مردم می توانند نسبت به انجام مأموریت ها ذهنیت مثبت یا منفی داشته باشند، ذهنیت منفی می تواند موجب احساس امنیت یا عدم آن باشد. آزمون فرضیات حاکی از آن است که بین رضایت از پیشگیری وضعی و همچنین پیشگیری اجتماعی (غیرکیفری) و احساس امنیت رابطه وجود دارد. یعنی باید انتظار داشت که تفسیر مثبت شهروندان در خصوص این مأموریت ها باعث افزایش احساس امنیت شود و کاهش آن نیز باعث تضعیف این احساس گردد.

متأسفانه مدل تأثیر کلی پیشگیری غیر کیفی را بر احساس امنیت تأیید نمی‌کند؛ اما با تجزیه متغیر پیشگیری کیفی به مؤلفه‌های فرعی رابطه مشهود می‌شود. این رابطه به صورت زیر است:

اقدامات پلیس در خصوص افزایش امنیت اجتماعی (از جمله تأمین نظم و امنیت مدارس، پیشگیری از سرقت منازل و...) بر احساس امنیت شهروندان تأثیر گذار است. از طرف دیگر، اقدامات پلیس در خصوص از بین بردن اقدامات مجرمانه (از جمله نصب دوربین‌های مخفی، کنترل و گشت زنی و...) تأثیر مستقیمی بر احساس امنیت ندارد؛ اما از طریق تأثیری که بر متغیر اقدامات پلیس در خصوص افزایش امنیت اجتماعی می‌گذارد بر احساس امنیت شهروندان تأثیر گذار است. از دیگر نتایج تحقیق حاکی از آن است که: بین احترام به حقوق شهروندی و احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد. از طرف دیگر، احترام به حقوق شهروندی از طریق تأثیر غیر مستقیمی که بر پیشگیری کیفی، پیشگیری غیر کیفی و اقدامات پلیس در خصوص افزایش امنیت می‌گذارد نیز بر احساس امنیت تأثیر گذار است. این متغیر بیشترین تأثیر خود را از طریق پیشگیری کیفی بر احساس امنیت می‌گذارد. یعنی هرچه که احترام به حقوق شهروندی مردم از سوی نیروی انتظامی بالاتر باشد؛ به همان اندازه اقدامات پیشگیرانه کیفی نیز مثرتر خواهد بود و به همان اندازه تأثیر بیشتری نیز بر احساس امنیت شهروندان خواهد داشت. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که تعهد سازمانی کارکنان مستقیماً تأثیری بر احساس امنیت ندارد؛ اما تأثیرات غیر مستقیمی از طریق اقدامات پلیس در خصوص افزایش امنیت اجتماعی و پیشگیری کیفی و غیر کیفی و همچنین از طریق تأثیری که بر متغیر: از بین بردن انگیزه‌های اقدامات مجرمانه دارد بر احساس امنیت نیز تأثیر گذار است. با توجه به نتایج فوق توصیه می‌شود که با استفاده از آموزش‌های سازمانی، رفتارهای احترام‌آمیز با شهروندان تقویت گردد و همچنین با استفاده از طرح‌های توجیهی و تشویقی، سعی شود که تعهد سازمانی کارکنان بالاتر رود. این امر نیازمند تحقیق جداگانه‌ای است که به وسیله آن اقدامات مؤثر به منظور بالابردن تعهد سازمانی کارکنان نیروی انتظامی ارائه گردد.

منابع

- اسکات، دلبیو. ریچارد، (۱۳۸۷). سازمان‌ها: سیستم‌های عقلایی، طبیعی و باز، ترجمه و اقتباس: حسن میرزائی‌اهرنجانی، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
- پناهی، حمید و اکبریان، مهدی و جاوید، نورمحمد و ناصری نژاد، علی، (۱۳۸۹) «افزایش احساس امنیت شهروندان شهری با اجرای طرح مبارزه با اراذل و اوباش»، مطالعات امنیت اجتماعی، ش ۲۲، تابستان.
- پورموزن جامی، محمدهادی، (۱۳۸۳). «نگاهی به آسیب شناسی امنیت ملی»، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، سال یک، م شماره ۱.
- تاجران، عزیزالله و کلاکی، حسن، (۱۳۸۸). «بررسی تأثیر عملکرد پلیس بر احساس امنیت شهروندان تهرانی»، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال چهارم، شماره چهارم، زمستان.
- رحمان سرشت، حسین، (۱۳۷۷). تئوری‌های سازمان و مدیریت (از نوین گرایی تا پسا نوین گرایی)، تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی فن و هنر.
- صنعت خواه، علیرضا، (۱۳۹۱). سرمایه اجتماعی، کرمان: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان.
- فرد آر، دیوید، (۱۳۷۹). مدیریت استراتژیک، ترجمه علی پارسائیان و محمد اعرابی، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- فلیک، اووه، (۱۳۸۷). درآمدی بر تحقیق کیفی، ترجمه: هادی جلیلی، تهران: نشر نی.
- قدرتی، حسین و سردارنیا، خلیل اله و ملتفت، حسین و برشد، عبدالمهدی، (۱۳۸۸). «احساس امنیت اجتماعی، شبکه‌های اجتماعی و نهادهای نظم و قانون مطالعه موردی شهر مشهد» انتظام اجتماعی، سال اول، شماره ۴، زمستان.
- کاهه، احمد، (۱۳۸۴). مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، جلد ۱، تهران: انتشارات گلپونه.
- محسنی تبریزی، علیرضا، (۱۳۸۳). وندالیسم، تهران: انتشارات سنجش .
- مشکاتی، م و سادات مشکاتی، ز (۱۳۸۱) «تأثیر عوامل درونی و بیرونی خانواده بر بزهکاری» مجله انجمن جامعه شناسی، دوره ۴، شماره ۲
- نصیری، قدیر، (۱۳۷۸). «معنا و ارکان جامعه شناسی امنیت» (از جزوه مفهوم شناسی امنیت). تهران: مؤسسه مطالعات راهبردی.
- نصیری، قدیر، (۱۳۸۱). «معنا و ارکان جامعه شناسی امنیت»: امنیت پایدار، سرمایه

اجتماعی و جنبش‌های اجتماعی، راهبرد، شماره بیست و ششم.
- نوروزی، فیض‌الله، (۱۳۸۸). «بررسی احساس امنیت زنان ۱۵-۲۹ ساله شهر تهران و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن»، راهبرد، سال هجدهم، شماره ۵۳، زمستان.
- نیازی، محسن و فرشادفر، یاسمن، (۱۳۹۰). «بررسی رابطه بین میزان اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق شمال (۱ و ۲) و مناطق جنوب (۱۹ و ۲۰) شهر تهران»، مطالعات شهری، سال اول، شماره اول، زمستان.
- هزارجریبی، جعفر، (۱۳۹۰). «احساس امنیت اجتماعی از منظر توسعه گردشگری، جغرافیا و برنامه ریزی محیطی» (مجله پژوهشی علوم انسانی دانشگاه اصفهان)، شماره ۴۲، تابستان.

Archive of SIIP